

Rivayetlerde, "Mehdi, Hz. İsa ile beraber Kudüs'e gidecek ve orada vefat edecektir." diye geçiyor. Benim mehdi olarak düşündüğüm kişi ise Güneydoğu'daki bir ilde vefat etti. Bu rivayetlere nasıl bakalım?

"DÖRDÜNCÜ ESAS: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın istikbalden haber verdiği bazı hadiseler, cüz'î birer hadise değil, belki tekerrür eden birer hadise-i külliyeyi, cüz'î bir surette haber verir. Halbuki o hadisenin müteaddit vecihleri var. Her defa bir vecihini beyan eder. Sonra râvi-i hadis o vecihleri birleştirir. Hilâf-ı vaki gibi görünür."

"Meselâ, Hazret-i Mehdiye dair muhtelif rivayetler var. Tafsilât ve tasvirat başka başkadır. Halbuki, Yirmi Dördüncü Söz'ün bir dalında ispat edildiği gibi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, vahye istinaden, her bir asırda kuvve-i mâneviye-i ehl-i imanı muhafaza etmek için, hem dehşetli hadiselerde ye'se düşmemek için, hem âlem-i İslâmiyetin bir silsile-i nuraniyesi olan Âl-i Beytine ehl-i imanı mânevî raptetmek için Mehdiyi haber vermiş. Âhir zamanda gelen Mehdi gibi her bir asır, Âl-i Beytten bir nevi mehdî, belki mehdîler bulmuş. Hattâ, Âl-i Beytten mâdud olan Abbasiye hulefasından, Büyük Mehdînin çok evsâfına câmi bir mehdî bulmuş. İşte, büyük Mehdîden evvel gelen emsalleri, nûmuneleri olan hulefa-i mehdiyyîn ve aktâb-ı mehdiyyîn evsafları, asıl Mehdînin evsâfına karışmış ve ondan rivayetler ihtilâfa düşmüş."(1)

Ahir zaman ve mehdi ile ilgili hadislerin hepsi müteşabihtir. Bu gibi hadisler müteşabih, yani manası kapalı ve mecazi olduğu için, hakiki ve kuvvetli bir tevil ve tabir istiyorlar. Üstad Hazretleri eserlerinde bu müteşabih hadisleri hakiki ve sağlam bir şekilde tevil ve tabir etmiş. Bu tevil ve tabirlere dikkat ile bakıldığında, bu hadislerin hakiki manaları da anlaşılır.

Mehdinin zatına ait vasıflarına işaret eden hadislerin bir çoğu müteşabihtir ya da mehdi gibi hizmet edecek bazı zatların vasıfları ile karıştırılmıştır. Bu sebeple ahir zamanda gelecek mehdi ile ondan önce çıkıp mehdi gibi hizmet eden zatların vasıfları bir birine girift hale gelmiştir. Bu gibi hadisleri temyiz ve tefrik için Üstad Hazretleri gibi bir ehil zatın yorumu gerekir. Nitekim Üstad Hazretleri eserlerinde bu hadislerin büyük bir kısmını tevil ve tabir etmişlerdir. Onlara dikkat ile bakılır ise, mehdinin kim olduğu bir şekilde anlaşılır kanaatindeyiz.

Hadislerdeki sembolleri ve müteşabih ifadeleri aynı ile kabul etmek, onları tevil etmeden olaylara tatbik etmek büyük yanlışlıklara ve hatalara, hatta hurafelere kapı açar.

Hadis usulünde, zahiren birbirine zıt gibi olan hadislerin zayıf olanı, kuvvetliye tevil ve tabir olunur. Yani kuvvetli hadisin manası esas olur, zayıf olan hadis de ona uygun bir şekilde yorumlanır. Üstad Hazretleri mehdi ve deccal hakkında gelen hadislerin, ravileri tarafından karıştırıldığını söyler.

Mesela, her dönemde bir nevi mehdi manasını almış yüksek zatların vasfı ile, ahir zamanda gelecek büyük mehdinin vasıfları bir birine karışmış. Bu yüzden, hadisin manalarını anlamak için tevil ve tabire salahiyyetli alimlerin yorumuna müracaat etmek gerekiyor.

Özellikle mehdinin ismi, doğum yeri ve ölümü ile alakalı net bir şey söylemek mümkün değildir.

(1) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup.](#)